

Problemen met de **statuten** van **doctoraatsbursalen**

Jon Sneyers

Dept. Computerwetenschappen
K.U.Leuven

20 februari 2008

Info- en discussieavond, Universiteit Antwerpen

De “kenniseconomie”: veel blabla

- De “kenniseconomie”: al jaren een stokpaardje van alle beleidspartijen
- Het discours:
 - innovatie = belangrijkste troef van Vlaanderen / België
 - dus: onze onderzoekers koesteren, veel investeren in onderzoek
- Gevolg: aantal doctoraatsbursalen ↗

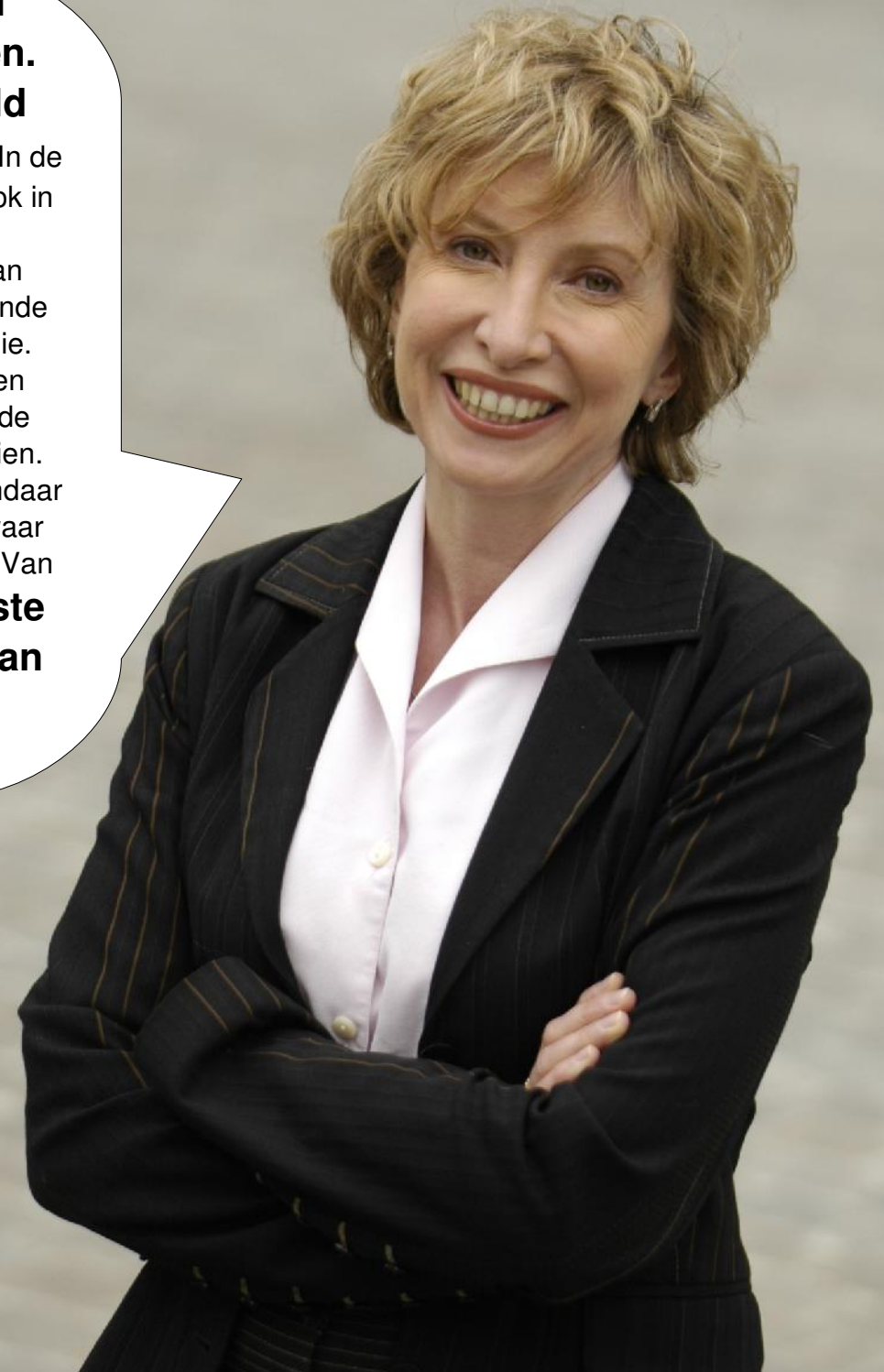
Over enige tijd moeten bovenstaande voorstellen studenten naar het hoger onderwijs brengen die klaar zijn voor de **kenniseconomie**. We hebben daarvoor een **krachtig en innovatief onderzoekspotentieel nodig**. Daarom worden binnen de beschikbare begrotingsmarges afspraken gemaakt om de **bijkomende middelen voor onderzoek en ontwikkeling** evenwichtig te verdelen tussen het grensverleggende (fundamentele) onderzoek, het strategische basisonderzoek en het toegepaste onderzoek en de technologische (en maatschappelijke) innovatie en wordt het **aantal doctoraatsbeurzen verhoogd**. De hogeschoolopleidingen van twee cycli hebben een belangrijke opdracht van academisering gekregen om volwaardig deel te kunnen uitmaken van het academisch opleidingsaanbod. Daarom moeten zij toegang krijgen tot wetenschappelijk onderzoek. De onderzoeksmissie van hogescholen concentreert zich op het projectmatige wetenschappelijke onderzoek, dat dus ook van meer toegepaste aard is. Via de associaties moeten onderzoekers van de hogescholen volwaardig kunnen participeren in het onderzoek aan universiteiten. Zo vermijden we versnippering van de onderzoeksmiddelen. Meer buitenlandse onderzoekers zullen worden aangetrokken en Vlaamse onderzoekers aangemoedigd om aan een andere Vlaamse of een buitenlandse universiteit of onderzoeksinstelling te gaan werken. **Universiteiten hebben nood aan middelen en mogelijkheden om toponderzoekers aan te trekken en te behouden** en om voor de postdocs een aantrekkelijke onderzoekscarrière uit te bouwen. Er gaat wervende kracht uit van een goede onderzoeksomgeving met een goede onderzoeksinfrastructuur, met **voldoende materiële, financiële en personele ondersteuning**, met stimulerende contacten en ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe onderzoekslijnen. Samen met de universiteiten en onderzoeksinstellingen en in overleg met de minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid zullen voorstellen worden uitgewerkt.

Frank Vandembroucke
20 oktober 2004

Innovatie moet het speerpunt van ons beleid worden. Onze “brains” moeten zuurstof krijgen. We trekken daar in de komende jaren veel geld

voor uit. We halen de beste wetenschappers naar Vlaanderen. In de Vlaamse regering zijn daar topprogramma's voor ontwikkeld. En ook in de federale regering zijn het de liberalen die maatregelen nemen waardoor men makkelijker buitenlandse onderzoekers kan aanwerven. Een illustratie hoe liberale ministers over de verschillende beleidsniveaus heen samenwerken in het belang van de economie. Kennis en innovatie zijn echter niet beperkt tot spijstechnologie en toponderzoekers. Het is een zaak van ons allemaal. Innovatie is de manier, de ENIGE manier om HEEL onze economie te doen draaien. Om ALLE mensen werk te geven, ook de minder geschoolden. Vandaar dat ik nu vrijdag een innovatiebeleidsplan op de regering breng, waar iedereen, alle sectoren en alle beleidsdomeinen bij betrokken zijn. Van biotechnologie tot bejaardenzorg. **Ons businessplan, beste vrienden, is klaar. Onze driehoek Moerman - Van Mechelen - Keulen is een sterkhouders in de Vlaamse regering.**

Fientje Moerman
4 december 2005

Guy Verhofstadt
21 december 2007

We zullen de industrie, ploegenarbeid in het bijzonder,
en **de kenniseconomie meer
zuurstof geven.**

Nieuwe statuten

- Begin jaren '90: verschillende nieuwe statuten worden ingevoerd:
 - Dehousse-mandaat
 - IWT-bursalen
 - FWO-aspiranten (bestond al maar werd gewijzigd)
 - ...
- Idee: meer onderzoekers, zonder dat het meer kost
- “bursalen” i.p.v. “werknemers”

Dehousse-mandaat

- ingevoerd onder Dehaene I (begin jaren '90)
- idee: fiscaal vrijgesteld van bedrijfsvoorheffing
- goedkoper voor werkgever: meer onderzoekers voor hetzelfde geld, nettoloon blijft gelijk
- juridische constructie: bursalen zijn officieel geen “werknemer” meer, en krijgen geen “loon” maar een “beurs”, die fiscaal vrijgesteld wordt

IWT-bursalen

- IWT: opgericht in 1991
- aantal IWT-bursalen steeg van 300 tot >700 vandaag
- Budget IWT gaat voor 8,5% naar beurzen (tegenover ongeveer 31,7% voor bedrijfsprojecten)
- IWT-beurzen zijn ook fiscaal vrijgesteld (zoals Dehousse-mandaten)

FWO-Aspiranten

- (N)FWO bestaat sinds 1928
- aantal FWO-bursalen steeg van <400 begin jaren '90 tot >600 vandaag
- FWO-Aspiranten begin jaren '90 fiscaal vrijgesteld; statuut veranderde van arbeidsovereenkomst naar beurs

Evolutie personeel (K.U.Leuven)

	1992	1995	2000	2003	2006	
ZAP	958	941	907	964	966	+8
AAP	793	790	639	609	560	-233
BAP (o.a. bursalen)	1198	1382	2415	2528	3354	+2156
ATP	2182	2227	2336	2446	2562	+380
studenten	25631	27014	26365	29164	32513	+6882
ZAP / Kstudenten	37.38	34.83	34.42	33.06	29.71	-8
$\frac{ZAP+0.5* AAP+0.1*BAP}{Kstudenten}$	57.52	54.57	55.69	52.17	48.64	-9
(AAP+BAP)/ZAP	2.08	2.31	3.37	3.25	4.05	
ratio tijdelijk/vast		1.87	3.15	3.28	4.17	

Loonverschillen tussen statuten

	netto maandloon	vak.geld & ejp
<i>gemiddelde met universitair diploma</i>	2235	<i>meestal wel</i>
<i>gem. intellectuele en wetensch. beroepen</i>	2086	<i>meestal wel</i>
<i>gem. ondergeschikt personeel int./wet. ber.</i>	1738	<i>meestal wel</i>
FWO-Aspirant	1713	ja
K.U.Leuven (100%)	1687	ja
IWT-specialisatiebursaal	1629	nee
<i>gemiddelde België</i>	1618	<i>meestal wel</i>
UA (100%)	1610	nee
<i>gemiddelde 2 tot 5 jaar anciënniteit</i>	1569	<i>meestal wel</i>
UGent	1520	ja
K.U.Leuven (90%)	1518	ja
buitenlander EER (SBA/OE/DB/...)	1511	ja
UA (90%)	1450	nee
<i>gemiddelde < 2 jaar anciënniteit</i>	1412	<i>meestal wel</i>
UA (80%)	1290	nee
niet-EER (SBA/OE/DB/IRO/...)	1225	nee
ontwikkelingslanden (VLIR-ICP/IUS)	1122	nee
<i>minimumloon</i>	1078	<i>meestal wel</i>
BTC / Vlaamse Gemeenschap	900	nee
CSC (China)	800	nee
externe beurzen niet-EER	vanaf 600	nee

Andere verschillen

- kinderen ten laste
- ouderschapsverlof
- werkloosheidsuitkering na einde beurs
- terugbetaling woon-werkverkeer
- anciënniteit
- aantal verlofdagen
- recht op sociale vertegenwoordiging
- ...

Fiscale vrijstelling

- Voordelen voor de bursaal:
 - laag brutoloon, dus gemakkelijker recht op premies / verlaagde tarieven
- Nadelen voor de bursaal:
 - pensioen: berekend a.h.v. brutoloon
 - lager vervangingsinkomen (vb. tijdens bevallingsverlof)
 - geen fiscale premies (zoals bij hypotheeklening)
 - beroepsonkosten, kinderopvang, pensioensparen, ... niet fiscaal aftrekbaar

Conclusie

- Politieke keuze van beleidsmakers:
 - meer onderzoekers
 - aan slechtere voorwaarden
- De “kenniseconomie”: veel blabla, **weinig centen voor de kennis-producenten!**

↪ Hoe kunnen we daar iets aan doen?

Petitie op internet

<http://www.cs.kuleuven.be/iwtpetitie>

>1345
ondertekenaars

GELIJK LOON VOOR GELIJK WERK!

Nederlands | [English](#)

Petitie voor het harmoniseren (naar boven!) van de lonen van doctoraatsstudenten

Concreet geval: In juli 2006 studeren Melissa en Bart af als licentiaat informatica aan de KULeuven. Ze mogen allebei gaan doctoreren aan het departement computerwetenschappen, en ze dienen allebei in september 2006 een aanvraag in voor een IWT-specialisatiebeurs. De jury oordeelt dat Melissa een betere kandidaat is dan Bart, en Melissa krijgt vanaf 1 januari 2007 een IWT-beurs. Ook Bart kan aan de uitwerking van zijn doctoraat verderwerken dankzij een KULeuven-beurs. Het maandloon van Bart bedraagt 1668,57 euro, en hij heeft recht op vakantiegeld en eindejaarspremie. Het maandloon van Melissa, die volgens het IWT beter was, bedraagt slechts 1609,75 euro. Bovendien heeft zij heeft geen recht meer op vakantiegeld of eindejaarspremie, en krijgt zij slechts 20 vakantiedagen ipv 25.

Doctoraatsstudenten doen allemaal hetzelfde soort werk: ze doen aan onderzoek in het kader van een doctoraat en ze nemen (een beperkte hoeveelheid) didactische taken op zich. Toch verdient niet elke doctoraatsstudent evenveel: elk statuut heeft andere loonvoorwaarden. Zo zijn er lonen waarop bedrijfsvoorheffing betaald wordt (o.a. AAP, wetenschappelijk medewerker) en beurzen die (behalve R.S.Z.) belastingvrij zijn (o.a. IWT, FWO), met alle fiscale gevolgen en gevolgen voor pensioenopbouw van dien. Ook in het netto bedrag en in de berekening van het vakantiegeld en eindejaarspremie zijn grote verschillen. **Op jaarbasis verdient een IWT specialisatiebursaal bijvoorbeeld netto ongeveer 3000 euro minder dan een FWO aspirant.** Dat betekent dat (t.o.v. FWO aspiranten) een IWT'er die op 4 jaar z'n doctoraat afwerkt de eerste 7 maanden gratis werkt. Er bestaat noch in theorie, noch in praktijk een verschil in het soort en de hoeveelheid werk. Het is dus hoog tijd dat het verschil in loon wordt opgeheven.

Concreet eisen de ondertekenaars van deze petitie de **gelijkschakeling van de loon- en arbeidsvoorwaarden (naar boven!) van alle statuten van doctoraatsstudenten, in alle Vlaamse universiteiten:**

- Verhoging van het beursbedrag voor IWT bursalen;
- Een **eenheidsstatuut voor alle doctoraatsstudenten**;
- Afschaffing van de 75%, 90%, 95% en andere <100% statuten voor voltijds werk.

Totaal netto-inkomen doctoraatsbursalen

Figuur: vergelijking netto jaarlonen. [\(groter\)](#)
(cijfers zijn bij benadering de toestand begin 2008, voor ongehuwden zonder personen ten laste)

In artikel 23.2 van de [Universele Verklaring van de Rechten van de Mens](#) kunnen we lezen:

“Een ieder, zonder enige achterstelling, heeft recht op gelijk loon voor gelijke arbeid.”

TEKEN DE PETITIE

of bekijk de [lijst van ondertekenaars](#)

Dag van de Onderzoeker

donderdag
20 maart
14u
Leuven

Discussienamiddag over de **arbeidsvoorwaarden** van **bursalen** en andere onderzoekers naar aanleiding van de **petitie "gelijk loon voor gelijk werk!"** (<http://www.cs.ku.leuven.be/wt/petitie>)

dag
van de
ONDERZOEKER
donderdag **20 maart - 14u**

K.U. Leuven - College De Valk
auditorium DV1 91.54
Tiensestraat 41, Leuven

Sprekers:

Jon Sneyers	K.U. Leuven, initiatiefnemer petitie
Jo Coulier	VUB, hoofdatgevaardigde ACOD-VUB
Jord Hanus	Universiteit Antwerpen
Jan Soons	UGent, ACV openbare diensten
Luc Van den Bosch	algemeen secretaris VSOA Onderwijs

- ▶ zijn bursalen **volwaardig** personeel?
 - ▶ waarom zoveel **verschillende** statuten?
- ▶ meer **loon** of meer **jobs**?
betekent loonsverhoging altijd jobverlies?
 - ▶ **onafhankelijk** onderzoek? of onderzoek op maat van de **industrie**?
- ▶ kunnen **alle** onderzoekers meedoen aan de **sociale** verkiezingen?
- ▶ waarom zijn niet alle **vrouwelijke** bursalen **gelijk**? mag iedereen **zwanger** worden?

